



21-08-2017

Sagsnr.
2017-0216668

Dokumentnr.
2017-0216668-5

Sagsbehandler
Birthe Bertelsen

Oversigt over forslag til Spor 2 af revision af Fingerplan

Trafik og infrastruktur

Københavns Kommune har en stærk interesse i, at lufthavnen kan udvikle sig og understøtte hele hovedstadsregionens og Greater Copenhagens attraktivitet, til gavn for erhvervsliv, beskæftigelse og for borgerne generelt. For beliggenhedskommunen Tårnby udgør lufthavnens konsekvenszone en udfordring. Dette bør imidlertid ikke føre til, at lufthavnens potentiale ikke udnyttes fuldt ud frem over, men bør søges håndteret ad anden vej og ud fra en afvejning af de overordnede interesser. Det foreslås derfor tilkendegivet, at lufthavnens funktionalitet og udvikling fortsat bør have høj prioritet i landsplandirektivet.

Hovedstadsområdet udgør kun en del af et samlet arbejdskraftopland, der også omfatter resten af Sjælland og Lolland-Falster. Bilpendlingens bidrag til trængselen på vejnettet i hovedstadsområdet kan kun håndteres og begrænses ved at betragte og behandle dette område i sin helhed. Derfor foreslås det, at staten uden for området omfattet af Fingerplanen sikrer kapacitet til Parker & Rejs ved stationerne i Holbæk, Ringsted, Slagelse, Sorø og Næstved. Dette kan ikke reguleres gennem Fingerplanen, men vil være et væsentligt bidrag til at opnå den tilstræbte udvikling på et bæredygtigt grundlag og til gavn for helheden.

De ovennævnte placeringer er anbefalet af DSB og Dansk Industri som de bedst egnede til at fremme benyttelse af tog frem for bil ved pendling til hovedstadsområdet. De vurderes at have en markant bedre effekt end tilsvarende anlæg placeret inden for området omfattet af Fingerplanen.

Inden for området omfattet af Fingerplanen foreslås det, at der iværksættes en analyse af behov for supplerende anlæg/udpegninger i den regionale transportstruktur for at tage højde for fremtidige transportformer (autonome køretøjer, e-mobilitet mv.), således at disse i så høj grad som muligt kan bidrage til en bæredygtig og effektiv transport af personer og varer. Det bør sikres, at den eksisterende trafikstruktur kan kobles sammen med nye trafikformer i form af "multimodale" knudepunkter, der er fleksible over for fremtidige løsninger.

Stationsnærhedsprincip for erhvervslokalisering (intensive byfunktioner)

Københavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1599 København V

Telefon
4049 4291

E-mail
bbe@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

www.kk.dk

Det er afgørende for Københavns Kommune, at planlægningen i hovedstadsområdet fortsat bidrager til at begrænse trængsel ved at understøtte brug af kollektiv trafik frem for bilpendling. Derfor foreslås det, at stationsnærhedsprincippet bibeholdes. En række andre kommuner ventes imidlertid at foreslå ændringer af dette princip.

Københavns Kommune bør holde fast i, at eventuelle tilpasninger af princippet bør holdes på et minimum og på forhånd nøje analyseres og konsekvensvurderes for at sikre, at de ikke udgør en svækkelse af stationsnærhedsprincippet og dermed øger trængslen i regionen. Ligeledes bør konkret udpegede undtagelser fra princippet, som de allerede findes i den gældende Fingerplan (Risø, Brøndby Sportsby mv.), ikke udvides til at omfatte flere lokaliteter.

Der er igangsat analyser af effekter mv. af stationsnærhedsprincippet ved bl.a. Aalborg Universitet. Disse bør afventes og ikke foregribes ved væsentlige ændringer i Fingerplanen, før resultaterne foreligger. Det foreslås i stedet, at der gennemføres analyser af, hvorvidt andre bestemmelser i Fingerplanen (eller planloven) er til hinder for udnyttelsen af dele af de stationsnære områder til erhvervslokalisering og lignende intensive byfunktioner, og at disse bestemmelser tilpasses i det omfang, andre hensyn ikke gør det bydende nødvendigt at friholde de stationsnære områder for intensiv udnyttelse.

Områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Københavns Kommune har i mange år haft fire områder, der af staten er udpeget til særligt forurenende virksomheder (virksomheder med særlige beliggenhedskrav, med vejledende afstandskrav på 350-500 meter). Det reelle behov for etablering eller udvidelser af virksomheder af denne art er meget begrænset, og områderne har således i stor udstrækning ligget ubenyttede hen. Kommunen har derfor gentagne gange anmodet om at få omfanget af udpegningen reduceret.

I Fingerplan 2017 blev et område i Ydre Nordhavn forbeholdt virksomheder med særlige beliggenhedskrav taget ud, således at kommunen kan planlægge for andre anvendelser. Dette var en betingelse for at opfylde allerede indgåede aftaler om udvikling som kilde til finansiering af vedtaget metrobyggeri.

Det er dog fortsat relevant at foreslå udpegningen på Refshaleøen udtaget. Området rummer ikke egentlige virksomheder med særlige beliggenhedskrav, men alene et rensningsanlæg. Det er ikke af betydning for rensningsanlægget, at området er udpeget, jf. at det andet rensningsanlæg i kommunen (Damhusåen) ikke ligger i et område til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Rensningsanlægget kan således uden problemer håndteres i den kommunale planlægning og miljøforvaltning, uden at der er behov for

at lægge statslige restriktioner på omgivelserne på Refshaleøen med henblik på anvendelser, som reelt ikke efterspørges og som ville kunne begrænse mulighederne for aktiviteter, herunder midlertidig anvendelse, på Refshaleøen yderligere.

De øvrige områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav er Kraftværkshalvøen og Prøvestenen. Der er især restrummelighed på Prøvestenen, hvor evt. nye virksomheder, kollektive forsyningsanlæg mv. med forureningsgener eller risiko kan rummes. Rummeligheden foreslås endvidere øget ved at udvide Prøvestenen, jf. forslag under Håndtering af overskudsjord.

Der er for en del år siden i kommune- og lokalplan gennemført en zonerings af anvendelserne på Kraftværkshalvøen, så gener for naboarealer er begrænset. Kommunen har ønsket at få en generel adgang til at zonere områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, således at randområder ud til naboarealer kan forbeholdes de mindst belastende anvendelser, herunder også virksomheder med et mindre afstandskrav end 350 meter, som det er sket på Kraftværkshalvøen. Dette forslag har staten i høring om Fingerplan 2017 afvist og henvist til behandling i Spor 2, hvorfor dette ønske foreslås fremsat igen ledsaget af yderligere argumentation.

Håndtering af overskudsjord

Placeringsmuligheder for overskudsjord er ikke et emne, der reguleres direkte med Fingerplanen. Da anvisning af placering er en kommunal forpligtelse, lægges der ikke op til at gøre dette til emne for statslig regulering, men til at kommunerne får bedre rammer for at opfylde deres forpligtelse. En direkte statslig regulering af placering uden et statsligt ansvar for anvisning vurderes at ville sætte kommunerne i en vanskelig situation.

I hovedstadsområdet er mulighederne for at placere større mængder overskudsjord på land meget begrænsede. I andre landsdele placeres en del ren jord i tidligere råstofgrave eller på landbrugsarealer, men denne mulighed er meget begrænset på Sjælland af hensyn til grundvandsressourcen, der bl.a. forsyner hovedstaden.

De store mængder overskudsjord, der opstår ved infrastruktur- og byggeprojekter, kan nyttiggøres til ny infrastruktur som støjvolde og stormflodsiger eller til udviklingsmuligheder ved landvinding på søterritoriet (som sket i Køge, København m.fl.). Overskudsjord fra kommuner uden adgang til søterritoriet placeres typisk i disse landvindingsanlæg. De løser dermed en regional problemstilling.

Men etableringen af landvindingsanlæg som løsning på problemet med overskudsjord forudsætter, at kommunerne kan overføre de nye arealer til byzone, da en samfundsøkonomisk bæredygtig nyttiggørelse

ikke kan ske i landzone (alle gennemførte landvindinger i København er overført til byzone). Dette er ikke muligt med den gældende Fingerplan, der afskærer kommunerne fra udlæg af ny byzone.

Det foreslås derfor, at Fingerplanen (og om fornødent planloven) ændres således, at kommunerne bemyndiges til at overføre arealer, der tilvejebringes ved landvinding med overskudsjord for at opfylde deres anvisningsforpligtelse, til byzone med henblik på nyttiggørelse. Dette vil ikke afskære staten fra at sikre statslige interesser, idet landvinding på søterritoriet til enhver tid kræver en statslig godkendelse, hvor alle relevante hensyn vil indgå, og evt. også en statslig VVM-proces. Men det vil begrænse bureaukratiet ved at samle selve plankompetencen hos den part, der allerede har ansvaret for at sikre kapacitet til overskudsjorden.

Det foreslås samtidig, at der fremsættes subsidiære forslag om konkrete overførsler til byzone i tilfælde af, at staten ikke er villig til at indrømme kommunerne den ovenfor beskrevne kompetence. De konkrete forslag tager udgangspunkt i Borgerrepræsentationens beslutning 22. juni 2017 om at igangsætte planlægningen for landvinding med overskudsjord ved Prøvestenen (Oliepieren) og ved Refshaleøen/Lynetten.

Endvidere foreslås Erhvervsministeriet orienteret om kommunens ønske om at undersøge de langsigtede muligheder for at kombinere anvendelse af overskudsjord og sikring imod stormflod i to områder (Ydre Nordhavn og mellem Nordhavn og Refshaleøen), men uden at disse foreslås optaget i Fingerplanen som bindende arealreservationer eller overførsler til byzone, da planerne for disse områder endnu kun er på et meget tidligt stadie.

Stormflodssikring

Med dette års aftale om kommunernes økonomi blev det fastlagt, at kommunerne overtager ansvaret og kompetencen for kystbeskyttelse. Dette emne indgår ikke i Fingerplanen. Det er således ikke klart, om anlæg til sikring imod stormflod og kystnedbrydning kan være i konflikt med bestemmelser i Fingerplanen, f.eks. om transportkorridor, grønne kiler mv.

For at sikre at kommunerne kan løse deres opgave foreslås det, at det i Fingerplanen præciseres, at alle anlæg (diger, mure, hævet terræn, fremskudte anlæg på søterritoriet mv.), der etableres som kystbeskyttelse, er umiddelbart forenelige med Fingerplanen i alle områder.

Det vurderes ikke som hensigtsmæssigt at optage arealreservationer til kystbeskyttelse i Fingerplanen, da dette vil have som konsekvens, at disse udpegninger og ændringer heraf bliver en statslig kompetence,

hvilket vil være i modstrid med aftalen mellem staten og KL. I stedet foreslås det, at (fælles-)kommunale planer for kystbeskyttelse frem over afspejles som ikke-bindende bilagskort i Fingerplanen, hvorved der dels sikres et overblik efterhånden som kommunerne udarbejder planer, dels sikres, at der ikke i Fingerplanen sker andre udpegninger, der vil være til hinder for den kommunale kystbeskyttelse.

Udvidede rekreative muligheder i de grønne kiler

En række andre kommuner har ved et indledende møde om Spor 2 peget på, at Fingerplanens anvendelsesbestemmelser for de grønne kiler er begrænsende for den rekreative anvendelse. Disse bestemmelser fastlægger primært områderne til almen rekreation uden væsentlige anlæg/faciliteter (ud over de allerede etablerede). Dette udelukker øget kapacitet til en række rekreationsformer, der således savner placeringsmuligheder, selv om de tiltrækker mange brugere.

Dette vurderes også at være gældende i København. Endvidere gælder, at de grønne kiler også i København indeholder en række rekreative faciliteter, der er fuldt lovligt etableret, men ikke er i overensstemmelse med Fingerplanens nugældende bestemmelser, og hvor der derfor vanskeligt kan ske forbedringer eller kapacitetsudvidelse.

På denne baggrund foreslås det, at Københavns Kommune tilslutter sig, at Fingerplanens bestemmelser for de grønne kiler justeres i retning af et bredere rekreationsformål, der også kan rumme flere organiserede rekreationsformer og muliggøre friluftsliv, der fordrer visse rekreative faciliteter.

Dette vil kun få begrænset virkning inden for Københavns Kommune, men forventes dog at være til fordel for en påtænkt revision af lokalplanen for Amager Strandpark og for realisering af lokalplan for udnyttelse af Københavns Miljøcenter (Grøften) efter afsluttet drift.

En bredere anvendelse til rekreation, herunder med former der hidtil har været hindret af bestemmelserne for de grønne kiler, vurderes at kunne få positiv betydning for Københavns borgere som brugere af de grønne kiler længere ude i regionen.

Særskilt landsplandirektiv for detailhandel

Reguleringen af detailhandel i hovedstadsområdet (centerstruktur mv.) sker ikke i Fingerplanen, men i et særskilt landsplandirektiv, hvilket vil blive opretholdt. Med de gennemførte ændringer af planloven er der kommet nye muligheder for størrelse af udvalgswarebutikker, der allerede er implementeret i en revision af landsplandirektivet.

Planloven indeholder fortsat en bestemmelse om, at erhvervsministeren i landsplandirektiv fastsætter regler om centerstrukturen i hovedstadsområdet, dvs. beliggenheden af

bymidter, bydelscentre og aflastningsområder. De øvrige nye muligheder i planloven vedr. områdeudpegninger kræver derfor et ændret landsplandirektiv, som kommunerne også er bedt om at komme med forslag til.

Københavns Kommune har ikke behov for udpegning af aflastningsområder, men et tidligere fremsat ønske om en ny afgrænsning af den statsligt udpegede bymidte City foreslås genfremsat. Denne bymidte (den ene af to i kommunen) omfatter i dag to ikke geografisk sammenhængende delområder, der vurderes at have grundlag for at udgøre to selvstændige bymidter i stedet (City hhv. området omkring og inkl. Fisketorvet). Dette vil ikke i sig selv ændre substansen i detailhandelsplanlægningen i København, men det vil muliggøre en forenkling af kommuneplanen, således at dennes bestemmelser om bymidter vil blive mere overskuelige.

Tidligere fremsatte, ikke imødekomne forslag

Ud over ovenstående er flere forslag fremsat af Københavns Kommune i 2016 i Spor 1 og gentaget i kommunens høringssvar til Fingerplan 2017 (som godkendt af Borgerrepræsentationen 18. maj 2017) af staten henvist til behandling i Spor 2. Disse forslag og bemærkninger (vedr. ændring af formulering af regler for kommunal rækkefølgeplanlægning samt vedrørende bykiler) er fortsat relevante og fremsættes derfor i uændret form.